Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Excitatio hominis exterioris ad hominem interiorem - Cod. Aug. perg. 263

[S.l.], [14. Jahrh.]

Inc.: Benedictu episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam [...]

urn:nbn:de:bsz:31-59913

Visual Library

enedictus episcopus servus ser
vorum dei ad perpetuam rei me
moriam. Inter cunctas sollicitu
dines nostras quibus nos pastora
lis premit officii et debitum apostolice
servitutis astringit, illa debet
esse precipua ut gregi dominico nobis
superna dispositione commisso, diligens
cura non desit. Ne illum lupus
rapax, antiquus serpens humani
generis inimicus invadat, eiusque san
guis de manibus nostris quod absit, sanguine cla
mante perpetua manibus requiratur.
Debemus insuper quantum ex alto per
mittitur pacem inserere, removere
scandala, iurgiorum amputare
materiam. Et intelligere super egenum
et pauperem, quia non in finem oblivio
erit pauperis, et patientia pauperum
non peribit in finem. Sane dudum
bone memorie Bonifacius papa
VIII predecessor noster quandam specialem
inter prelatos rectores seu sacer
dotes et clericos parrochialium ecclesia
rum ex parte una, et predicatorum et
minorum ordinum fratres ex altera super
faciendarum predicationum et audi
endarum confessionum per eosdem fratres
ac de eis relictis et funeralibus
canonice portionis articulis consti
tutionem edidit, cuius huiusmodi in

pones. putans in eadem constitutione
plenius contineri. Sed per quam intende
bat quietem turbatio nata est, per
concordia suborta sunt dissidia. Et
pullulare inquietudines pertina
ciori qualitate noscuntur. Sicque dum
quasi solvisse se credidit,
nodum ligasse videtur, et septem
uno ydre amputato capite
suscitasse. Nec mirum. Quia
plerumque parit novitates discor
dia. Plerumque dum abeo quod diu
equum visum est per novam constitutionem
recedit, nec quare recedatur uti
litas evidens vel alia causa subest.
Nos igitur cupientes ut ipsi gregi cura
nostra eo plenior impendatur quo
amplior magis divini operatoris nostris
operis super egenum intendentes
et pauperem ac novitatem remo
uentes per eandem constitutionem induc
tam, Statuimus de fratrum nostrorum con
silio ut ipsorum ordinum fratres qui
ad hoc deputati fuerint in ecclesiis
et locis eorum que inpresentiarum habent
et inposterum obtinebunt ac in
plateis communibus seu publicis
libere absque diocesanorum et aliorum
prelatorum petita licentia valeant
clero et populo predicare, eisque pro
ponere verbum dei. Caveant tamen

oio · ne hora inq dyocesani pre
dcti pdicatores (vent) · ul' coram se faciant
pdicari pdicet · ude fres puta
m' etem dignu ut maior minor
z supior inferior desfat inh pte
n forsan ad ce h faciant de vo
lutate ipor dyocesanor · aut
in studiis generalib; dieb' ill' du
taxat quib; smones ad cleru
fi solet i sollepnit pdicari · fu
funib; mortuor ul' cor de festis
fim spalib; sev peculiarib; · Q'a
hus casib; e dyocesanis potunt
ipdicatoe ociure pdicaret · v'
vo ude dyocesani ouocaret ge
nali' cler ad se · aut aliq rone
ul' urgente ca · illu ducent og'
gandu ca hora in studiis memo
ratis dieb; sepe dca fres ab hi'
pdicatone cessabt · Inecclus a'
pvochialib' fres ipi i vitis ear
Rectorib; seu sacerdotib; · n iussi a
supiorib; coram n audeat pdi
care · Sz qz instoces ppositi v'
bu di · audiete n retrah' apto
J dco post pctm nccit e pnie sa
cmentu · Cu q n articul' nca
tatis occurrit ois sacdoti fat
ofes' put sciptu e · Corde cdi
ad iustitia orc aut ofes' fit
ad salu cxigit · ds frust eet

isacmeto eod' sacdotis · Q' ut
lepra z lepra deb; discne nisi
n institutu · Electi g' abeste
frib; ad audiedas ofessiones
z pnias iniugnds libe · aucte
aplica · absq; licen dyocesanor
ul' alior inferior platorz excep
tor z no exceptor · quib; sbi
qui ad ofitendu accedr audi
at eis pcca sua ofiti volntes
no religiosos · Q' s statuta si
or ordinu ppus platus ofiter
debet · aut ab eis ne ofiteant
alus phibent absoluat ipis
pnias salutares iniugat nis
sibi designatos trinos adhi' ex
ercendu offm ostitutos · ex o'
cattois vo l' alias p platos o
h ul' fraude ei' pnias latas re
nuciam irritas z manes · Nec
ofessi ipis frib; pcca illa de qb'
ofessi fit eis · z absoluti pote
ros de ill' sacdotib; ppis tenetur
sic z no tenent itin ofiti · Non
obstante ostitucoe gnal' oalu
que sano intellcu ne sequat
absurdu q' p pniam dimissa
pcca · q's ofiti debeat · i q' ubi
t' debitor adhuc ad soluedu
remaneat obligat intllige
vt ex ca p; de ill' q' sua pcca

legittime neglexerint alij ꝯfi
teꝰ. Sacerdotes ipi tali ꝯfessis
et absolutis ausi sit ministrare
eukaristie et extreme unctionis ꝯ
sacramenta. Sup ꝯfessione aut
fcā fratribꝫ memoratis. Cū h̄ ꝯ
ꝯfitentis soli ꝓ iudicio si fratrem
dicat agat in iudicio ecīe seu
foro pniali. stabit simplici ubo
illiꝰ qui sacramenta petit ꝓ dicto et
ꝯ dās fratrib ſe ꝯfessū. Quos
tn̄ casꝰ excipimꝰ. si sacerdos as
serat eū excōicatū aut no
torie peccatorē. Sꝫ videat ne id
dicat mendacit aut in dolū vl̄
fraudē. Quasi h̄ egit a dolo
et tali n̄ plene satisfeat ꝑpetuū
in morte absolui negat. nisi de
illo alit ad pniaꝫ admittat.
Vt aut dyocesanis honor debitꝰ
reseruet papimꝰ ut ꝑvinciales
priores ꝑdicatorū et minist̄ minorū
ordinū ꝑsitor ꝑ se vl̄ alios
ubo vl̄ scripto eis significet se
fratres adhuc mōi ꝯfessionū au
diendarū et pniarū iniungendarū
officiū elegisse. et n̄ nominando e
os aut coram ipis sistendo e
os. nec illorū numn exprimendo.
Petat humiliter a dyocesanis
eisdē. qd ijdem electi fratres ꝯ

ipos bñplacito et licēi dictū
possint in eorū ciuitatibꝫ et dyo
cesib intra eis terminatos fines
officiū exrcē. Quod si denegēt vl̄
infra triduū n̄ ꝯcedāt. ex tūc
ydē fratres inchoiꝰ auctē eadem
hiꝰ offiu exequant. Data vero
licencia ꝑ dyocesanorū morte
nolumꝰ terminari ꝑh aut in
tendimꝰ q̄ sepedā fratres. q̄ ad
h̄ eliget offiu exercendū. plꝰ
hēant in audiēdis ꝯfessionibꝫ
et pniis iniungendis q̄m pro
chiales sacerdotes. nosaūt hre.
Sicq de tālibꝫ epis et supioribꝫ
quos inīiꝰ annotauimꝰ ac sedi
aplice reseruatis se nullatenꝰ
intromittet. Obseruet g° sol
licite dcā fratres ne ad ꝯfinem
recipiat criminosos criminibꝫ pqbꝫ
eēt sollempnis pnia indicenda
m° eodē excōicatos respuat
et alios qui ꝑpt delictū irre
gularitatē aliquā incurrit. In
ꝯens etē estimamꝰ ut a peccato
absoluat. q̄ pniaꝫ ei debitā
inponē. Aut irregularitatis pe
nā pccī seqlā vl̄ excōicatorꝫ
que infligit maxie a iure
q̄nq ꝑ remictē. Que ab eccā
et ꝑ ꝯsequēs aparticipatō ecclias

tiorum ſacramentorum excludatur remo
ue non poterit. Incendiarios et eos
qui tam enormibus ſunt irretiti pec
catis quod ea irrationabilis conſuetudo per
ſcripta canonica. In certis aliquibus
reſeruatur. Epiſcopis ſibi non admit
tunt. Quam conſuetudinem exceptis quibus
te ad id animum mittimus in morte ſolu
mus et voluntarie homicidas. falſa
rios eccleſiarum immunitatis et liber
tatis eccleſiaſtice violatores et ſacri
legos approbamus. Quod ſi forſan
ante quam ab eo qui poteſtatem habet ab
ſolui poſſit. mors talium conſiti
uolens ut viſus timeatur et in predic
tis caſibus ſepedicti fratres eis con
feſſionem volentes audiant eiſque benefi
cium abſolutionis impendant. Sed ſi
euaſerint incolumes quod liberati ſe ſu
is epiſcopis et excommunicatoribus preſenta
bunt excommunicati ſuper hiis quibus
abeis excommunicati erant et eorum pro
pterea hiis preceptis mandatis. Unum
quod poſt baptiſmum inter cetera magis
ad ſalutare propoſitum ubi dicitur quod
audientes illud quod eſt victor non
inſtituunt in fide docentes fugam
fugere et ſectandam ſectari ac quod
per penitentiam lapſi reſurgunt penite
ſacramentum preſtaturi. Grandis nobis
ſollicitudo incumbit ut tales

ad hoc promoueantur fratres quod olei con
cedis ubi eis dare nimis ſouentium
ſubditos a peccatis prohibeat inter
peccatis vino peccatorum ſuorum mor
tem. Unde eosque ad illam prime
memoria purgandum et tegendum
prouocet et inducat ad co con
cedendum ſcientia diuine legis expoſiti
deſiderat ordo. et vite integritas
et poſtulat. Scriptum eſt enim. Tu ſci
entiam repuliſti. et ego te repellam
ne ſacerdotio fungaris in quo la
bia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam
et legem exquirunt ex ore eius alioquin
put ad eum pertinet inter peccatum et
peccatum non poſſit diſcernere nec peccato
exiſtens dici debet narrare iuſti
tias et teſtamentum illius ſumere per
os ſuum. Sicut eſt vita deſpicitur conſe
quens eſt ut eius predicatio contempnatur.
Hec decrevimus ut magiſtri uel miniſtri
generales ac priores. et conſilio
prouinciales predicatorum et minorum
ordinum prelatorum uel eorum vicarii
de diſcretorum conſilio ad tam ſalubre
officium fratres diuina ſcientia doctos diſ
cretos vigentes vita probatos et ex
pertos moribus. Alioquin diſtincta re
dat in ſuo examine ratione eligant
et aſſumant. ſit non quod predicabit
ſtruet et quod arguet operum ceſſa

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

beneficio edificabi ipis v̄bo pi
et exeplo. Cetm l; sic pdicet
pnitatie. nō sic itm ↄfiti eād
pītā tn̄ q; ipē erubescencia q̄
mag̃ ē pniaū ps vt eor̄ dem
ↄfess̄ itet pᵃo2 reputamus
salubre diligēte inuigim᷒ vt
frēs ipis ↄficentes attēte mo
neāt. ⁊ iduāt ⁊ i suis pdica
cōib; exhortēt q; suis sacoti
b; saltē sel' in anno ↄfiteāt as
serēdo id ad aīa2 p̄fcm ptinē du
bio ptine. Porro vt ꝺc̄ se
pultura apud loca eo2dē frm
eligentiū sepeliri ⁊ porcōm ea
nōica de relictis eisdē frib; mi
nie dethendā neqāt impositum
dubitari. Jubem᷒ v̄ eo2 defucto
rū q̄ apud eos elegint dū viuet
sepultām ꝯplit ē ꝺc̄ ⁊ thuribulo
⁊ aq̄ bn̄dicta cantādo siue legē
do offiū mortuo2 l'ps. ⁊ alie
nas ing̃ die do pᵃochias possit
assumie ⁊ ad suas defire ecctias
tumlanda. De qbz aūt vō relictis
pdc̄is frib; in ↄūi vl' singl' i vl
timis decedenciū volūtatib; si
ue ap̄ eos sepeliēdi sīt siu alī
nīs p pᵃochiales sacdotes mo
rienciū aq̄ frēs ipos libos esse
volum᷒ canōica porcō ⁊ in lco

mu᷒ p epōs epal' q̄rta. Cū eis
taq̄ excepti nō sbsit n̄ ē debi
ta iure pᵃochie si forsitā ka
thedlis defunctor̄ eet pᵃochi
al' eccā dethat. De funalib᷒
aut medietatē si ↄmode diuō;
recipiāt. alias eiꝰ medietas
estimacōm soluāt pᵃochiali ec
clie ⁊ sacdotib; an̄ dcās. Jta tn̄
si assocauint fun᷒ ⁊ ap̄ loca
eo2dē frm int̄fuint sepultē.
Funalia vō intelligant̄ h' tm̄
q̄ ē fune deferunt̄ candel' tn̄ q̄s
frēs ptāt porcōn nō petāt. Mo
neāt aut dcī frēs ⁊ posse in
duāt ↄfitentes s'ut de ppūs
bonis suis pᵃochialib; ecctīis
ea2 q; sacdotib; ↄpetet̄ rel̄m
qnt ⁊ q̄ eis debēt pᵃochialia
iura reddāt. Ad h' nō mīnet
qsūm᷒ dic᷒ sctāus n̄ gnant mo
leste plati q; sic ꝺc̄ pmissa dux
im᷒ pvidendū. attendāt q̄nta
exhiis q̄ ipmis duob; articlis
statuta sīt sal᷒ aīa2 pueniat.
Advtant q̄nta tollant̄ iurgia
⁊ prudent ↄsidēnt q; eo2 onā
ē alus nīb bn̄ficio salubr̄. ⁊ qi
nīdo pimint. Ce ꝺc̄ rau vō
Aracdin intelligant diligenter
p qᵈ frēs ipi que pulegia vōa

nor potifice eis benigne conces
sa an consticiom eandē hactenus
hũnt. Cum c̃t paupes l' hnites
singli nec ĩ sui rustica pdia.
Jmmo ñ vrbana l' mobilia coꝝ
alii ĩ vniũsi mediãt victuz
qrit. vestitu ̃ ̃ cateri⁹ sibi sisté
possit. qrs l' vniorꝝ pietas at
morientiu caritas eis neccia
ministrat. Quis g° ñ miseatur
eoꝝ qui oia voluntate hndi ĩ
reliqrt. Quis ñ cõpatiat' eisd'
opantib; tam vtilr' mag° p deo.
Certe nllus ñ q ̃ turãnus bo
nus. Qs impie alligare vel'
aut eos subiectis alimẽtis nece
re. Jnopes primoꝝ oñia ipa
nõ hndi necessitate ñ sustinẽ
ĩ actualib; res ecciis. l' pus lo
cas donatas. atq; re pstacõne
seu luctuoꝝ in sepcõib; lex
statut inmunes. Relicta paup
ib; ñ pacium' fallacia ĩ le
gata fabrica ad fabrica ul' por
namẽtis ecce aut ad diuinũ
cultũ ppetue solucõi ñ subiaceãt
canonice porcõis. Paupes a'
ut ẽ dcm sũt fr̃es. ĩ q eis re
linqe aut ĩ sua alimẽta erogãt
aut ĩ fabricã seu cultũ diuinũ
ĩ ecce ornamẽta cõuttit. ppt'
q nos q debem⁹ in illis sup e
gemi ĩ paupe ĩ ñ obliuisc e
oꝝ. Cũ humanitatis sit ĩ scla
ris pncipis pspice egenis ia
re opam. vt paupib; alimẽ
ta ñ desint. no ẽ pie q̃ cõdẽ
m iuste meode cõtrario egim⁹
eosdẽ ut pmitti reddẽdo fr̃es
ab one canonice porcõis exẽ
tos. h aut dca cõstitucõe q in
cipit. Sup cathedrã qm pcut⁹
reuocam⁹. aliisq; quib;cũq; cõsti
tucõib; spalib; ĩ gnalib; stãtu
tis puilegiis indulgẽcis sub q
forma uei' boꝝ concessis. ĩ si de
eis de ubo ad ubũ ul' aliqẽ nõi
b; ĩ mris lrs opter fi mencõm
conuencõib; pactis iuramẽtis
senteciis ĩ cõsuetudib; cõtrus ne
q q̃ cũm obstantib; inuiolabilit'
obsuari sancim⁹. Nulli ergo
oio hoim̃ liceant hãc pagi
nã nr̃oꝝ statuti renunctõis
excepcõis pceptoꝝ approbatõis
iussiois voluntatis exempcõis
reuocatõis ac sanctiõis ĩfri
gẽ vl' ei ausu temerario cõire.
Siq̃s aut ĩ cẽ. Datum la
teran. xiiij. kl's marcij. Pon
tificat⁹ nr̃i anno pmo.

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg